

HERFST IN DE PEEL

Door A. K. J. Mulder

't Was al laat in de middag toen we ons doel bereikten. Onderweg vanaf Eindhoven hadden we zo nu en dan eens stilgestaan en hoopvol de lucht afgezocht, of we niet de bekende streep boven de horizon konden ontdekken. Maar we zagen en hoorden niets. De jachtopziener gaf ons ook niet veel hoop. Ja de kranen waren gisteren nog voorbij getrokken, echter vandaag was er niets. Wijd lag het verlaten moerasige land voor ons, hier en daar een berk en verder hei en waterplassen. Toch maar eens er in gaan dachten wij. We volgden het dijkje tussen de hei en stuitten al gauw op een koppel *korhoenders*, twee hanen en enkele hennen die zich te goed deden aan de jonge heidespruiten. Verderop in de top van een hoge berk boven een *korbaan* en daaronder een hen. Ze plukten wat aan de rijpe berkenvruchten. De late zon gaf een paarse gloed aan het

landschap en natuurlijk denk 'je op zo'n moment eraan, dat dit nu *de* foto zou kunnen worden, als je het toestel niet in de auto had laten liggen.

Bij een plasje stootten wij op twee *watersnippen* en een paartje *wintertalingen*. Het werd al laat en nevelig. Toen, opeens, stonden wij als afgesproken stil. Als je eenmaal het geluid van kranen in de vlucht hebt gehoord, vergeet je dat nooit meer. Ze kwamen er aan. Wij zagen ze nog niet maar het wilde gekras werd steeds sterker en toen opeens kwamen uit de nevel in brede formatie de *kraanvogels* aangevlogen, bijna vlak over ons; een stuk of zestig. Een machtig gezicht!

Een paar honderd meter verder streken ze neer op een stukje bouwland dat tegen het reservaat aan ligt.

De volgende morgen zijn we vroeg op pad gegaan en hebben de akkers en weilanden afgestroopt. Al gauw had-

den we ze weer gevonden. Op een kaal stuk bouwland waren zij rustig aan het pikken. Elf jonge vogels waren erbij, met nog bruine kop en nek, nog niet zo mooi zwart-wit getekend als de ouden.

Erg rustig zijn ze niet. Zo nu en dan pikt er een agressief naar een ander, die dan met wijd gespreide vleugels een sprong omhoog maakt. Je moet dan denken aan het verhaal van Selma Lagerlöf over de dans van de *kraanvogels* in Niels Holgersons wonderbare reis.

Zij schijnen wat voedsel betreft niet erg kieskeurig te zijn, want je ziet ze op kaal bouwland dat vers geploegd is, maar ook op weiland azen. Volgens „British Birds” bestaat hun voedsel uit granen, zaden, insecten, wormen en schaaldieren; dus een veelzijdig menu. Dat moet ook wel, want in hun broedgebied is geen cultuurland te vinden. Berkebos, afgewisseld met open stukken moerassig land is hun voortplantingsmilieu. Ik heb ze een keer daar gezien. 't Was in midden Noorwegen in het Fokstua reservaat, waar enkele paren broedden. Een gebied dat merkwaardig veel op de Peel lijkt, moerasjes met hoog gras, afgewisseld met berken en een ondergroei van dwergberk, die daar de plaats van de hei inneemt.

Daar zag ik *blauwborstjes*, die we ook in de Peel vinden, echter hier niet op de open plekken maar in de natte broeklandjes met veel grauwe wilg en berk. We zijn die zondag verder getrokken en hebben nog veel gezien. Het was een echte trekdag. Honderden *kieviten*, met daartussen een enkele *goudplevier* aasden op de omgeploegde stukken land. Een wolk van *koperwieken*, zeker wel een vijfhonderd, streek dan hier dan daar neer.

Leeuweriken trokken in groepjes over. In de top van een dode berk zat een *klapekster*. Veel *korhoenders*. Een haan was door het zachte weer in de war want hij zat in baltshouding, de witte plek aan de staart omhoog, op een akkertje.

Laat in de middag zijn we weer teruggegaan naar onze overvolle randstad Holland. Het contrast is dan wel heel groot!